

Efekty uczenia się AEC 2017

Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen

Tłumaczenie: Grzegorz Kurzyński

Ten projekt został sfinansowany przy wsparciu Komisji Europejskiej. Niniejszy podręcznik odzwierciedla wyłącznie punkt widzenia autorów i Komisja nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w nim zawartych.

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1 Czym są efekty uczenia się?	4
1.2 Czym są Efekty uczenia się AEC i dlaczego zostały stworzone?	4
1.3 Jakie są korzyści z użycia efektów uczenia się?	5
1.4 Jaka jest struktura prezentacji Efektów uczenia się AEC?	6
1.5 W jaki sposób Efekty uczenia się AEC odnoszą się do wersji muzycznej Opisów dublińskich (Polifonia Dublin Descriptors)?	7
2. Efekty uczenia się AEC	8
2.1 Efekty uczenia się AEC: I cykl	8
2.2 Efekty uczenia się AEC: II cykl	9
2.3 Efekty uczenia się AEC: III cykl	11
3. Dlaczego zachęca się instytucje do używania Efektów uczenia się AEC?	12
4. W jaki sposób instytucje mogą korzystać z Efektów uczenia się AEC w procesie tworzenia efektów uczenia się dla poszczególnych programów?	14
Grupa robocza Efektów uczenia się (2015-2017) The Learning Outcomes Working Group (2015-2017)	16
Colophon	16

1. Wstęp

1.1 Czym są efekty uczenia się?

Efekty uczenia się są opisami czego oczekuje się od studenta aby wiedział, rozumiał i był zdolny zrobić po zakończeniu okresu uczenia się.¹

Efekty uczenia się są kluczowym składnikiem i punktem centralnym Europejskiej Ramy Kwalifikacji i odnoszą się do wszystkich procesów uczenia się w obrębie wyższej edukacji bez względu na system, kraj albo instytucję, w których poszczególne kwalifikacje są osiągane.

1.2 Czym są Efekty uczenia się AEC i dlaczego zostały stworzone?

Asocjacja Europejskich Uczelni Muzycznych (Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen - AEC) stworzyła efekty uczenia się specyficzne dla wyższego szkolnictwa muzycznego (Higher Music Education). Tworzenie tych efektów rozpoczęto w 2001 roku, a efektem końcowym tych działań była ich publikacja w 2009 roku jako kluczowa część dokumentu *Punkty odniesienia dla projektowania i dostarczania programów kształcenia w muzyce* (*Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Music*) będącego tematycznym zbiorem tekstów stworzonych jako część projektu *Tuning*². Obecnie efekty AEC zostały poddane uaktualnieniu dotyczącemu definiowania umiejętności, kompetencji i wiedzy wymaganych od absolwentów studiujących w wyższym szkolnictwie muzycznym³.

Efekty uczenia się AEC zostały stworzone aby:

¹ Źródło: Europejska Rama Kwalifikacji (European Qualification Framework – EQF) jest wspólną europejską ramą referencyjną umożliwiającą komunikowanie się i porównywanie narodowych systemów kwalifikacji w krajach europejskich. Bardziej szczegółowe informacje są dostępne na: www.ec.europa.eu/ploteus/content/how-does-efq-work

² Więcej informacji na temat projektu *Tuning* jest dostępnych na: www.tuningacademy.org

³ Uaktualnienie Efektów uczenia się AEC miało miejsce w kontekście projektu FULL SCORE (2014- 2017). Więcej informacji na temat projektu FULL SCORE, jak również szczegółowe informacje na temat grupy roboczej opracowującej efekty uczenia się (FULL SCORE Learning Outcomes Working Group) i procesu ich uaktualnienia można znaleźć na: www.aec-music.eu i w publikacji *AEC Learning Outcomes. Background to the 2017 Revision Process*, która jest dostępna w sekcji *Publikacje* na stronie internetowej AEC (www.aec-music.eu/publications).

- wspierać instytucje we wprowadzaniu postulatów związanych z reformowaniem Procesu bolońskiego i, dokładniej, w projektowaniu i przeprojektowywaniu programów kształcenia oraz adaptowaniu zorientowanego na studenta i kompetencje procesu projektowania programu kształcenia;
- ułatwiać międzynarodowe uznawanie studiów i kwalifikacji oraz zwiększyć kompatybilność i transparentność w ramach i poza sektorem wyższego szkolnictwa muzycznego;
- zapewnić obecnym lub potencjalnym studentom, pracodawcom i innym interesariuszom dostęp do jasnej i czytelnej prezentacji głównych aspektów programu kształcenia w wyższym szkolnictwie muzycznym i jego możliwości;
- służyć jako punkt odniesienia dla instytucji i odnośnych interesariuszy w obszarze zapewnienia jakości i procesów akredytacyjnych w wyższym szkolnictwie muzycznym;
- pomagać pracodawcom i innym interesariuszom zrozumieć kompetencje posiadane przez zatrudnianych przez nich muzyków.

1.3 Jakie są korzyści z użycia efektów uczenia się?

Dla wszystkich interesariuszy – studentów, nauczycieli, kadr kierowniczych instytucji i pracodawców – istnieją możliwe do udowodnienia korzyści płynące z wykorzystywania efektów uczenia się.

*Dla **studentów**, efekty uczenia się zwiększają transparentność dotyczącą:*

- misji instytucji;
- celów edukacyjnych programu;
- kryteriów oceny celów osiągniętych przez studentów.

*Dla **nauczycieli**, efekty kształcenia zwiększają transparentność dotyczącą:*

- relacji pomiędzy programem studiów a misją instytucji;
- priorytetów i ogólnych celów programu studiów;
- alternatyw i możliwości opracowania wytycznych programu, jego zawartości, treści nauczania i/albo materiałów pomocniczych;
- alternatyw i możliwości stworzenia kompleksowych ocen, które umożliwią studentom osiągnięcie zakładanych programem efektów uczenia się.

Dla kadr kierowniczych instytucji efekty uczenia się dostarczają ram dla:

- rozwoju specyficznych dla programu zadań odpowiadających instytucjonalnej misji, kontekstowi i celom instytucji;
- rzucania wyzwań wobec siebie i zespołów programowych w określaniu celu, wartości i charakteru swojej oferty;
- rozwoju programu kształcenia wspomagającego nabycie wiedzy i umiejętności oraz umożliwiającego ocenę procesów uczenia się;
- rozbudowy właściwych środków i materiałów dotyczących programu kształcenia wspomagających cele programu;
- wspierania kadry akademickiej w celu umożliwienia studentom osiągnięcia celów edukacyjnych, przeanalizowanych i spełniających instytucjonalne lub krajowe

(benchmarkowe) oczekiwania w ramach procesów związanych z zarządzaniem jakością, jej zapewnieniem, doskonaleniem i ocenianiem;

- porównania zawartości programów w odniesieniu do efektów uczenia się w podobnych programach, zwłaszcza w kontekście rozwoju wspólnych programów (joint programmes).

*Dla **pracodawców**, efekty uczenia się zwiększają transparentność dotyczącą:*

- wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych przez absolwentów danej instytucji po zakończeniu określonego programu studiów.

Zasadniczo efekty uczenia się mogą być używane przez wszystkich interesariuszy jako narzędzie w dyskusjach dotyczących istniejących albo mogących zaistnieć priorytetów w programach kształcenia.

1.4 Jaka jest struktura prezentacji efektów uczenia się AEC?

Efekty uczenia się AEC są podzielone na:

- praktyczne efekty uczenia się
- teoretyczne (oparte na wiedzy) efekty uczenia się
- efekty generyczne (kompetencje społeczne)

Użycie potrójnej struktury umożliwia dokonanie porównania pomiędzy Efektami uczenia się AEC a Europejską Ramą Kwalifikacji (European Qualification Framework - EQF), na której oparte są wszystkie krajowe Ramy Kwalifikacji w obrębie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. W ramach Europejskiej Ramy Kwalifikacji uczenie się jest opisane jako nabywanie:

- umiejętności: opisywanych jako kognitywne (zawierające użycie logicznego, intuicyjnego i twórczego myślenia) i praktyczne (zawierające sprawność manualną i możliwość wykorzystania metod, materiałów, narzędzi i instrumentów)⁴;
- wiedzy: opisywanej jako teoretyczna i/albo faktograficzna⁵;
- kompetencji: opisywanych w kategoriach odpowiedzialności i autonomii⁶.

W poniższych tabelach Efekty uczenia się AEC są przedstawione w trzech kolumnach. Każda z kolumn odnosi się do jednego z trzech typów efektów uczenia się (praktycznych, teoretycznych i generycznych). Taka struktura umożliwia zaprezentowanie trzech różnych aspektów poszczególnych obszarów uczenia się istotnych dla muzyków (takich jak ekspresja artystyczna, improwizacja, komunikacja werbalna i pisemna itp.). W ten sposób każdy efekt uczenia się jest powiązany wertykalnie z innymi efektami uczenia się (każdy wiersz koresponduje z danym obszarem

⁴ „Umiejętności” oznaczają zdolność do stosowania wiedzy i użycia know-how w rozwiązywaniu problemów i realizowaniu zadań.

⁵ „Wiedza” oznacza rezultat asymilacji informacji poprzez uczenie się. Wiedza jest zbiorem faktów, zasad, teorii i praktyk związanych z pracą i studiami.

⁶ „Kompetencje” oznaczają udowodnioną zdolność użycia wiedzy, umiejętności oraz osobistych, społecznych i/albo metodologicznych umiejętności w sytuacjach związanych z pracą albo studiami oraz z profesjonalnym i osobistym rozwojem.

uczenia się) i jednocześnie horyzontalnie - „pogłębia” poziom umiejętności, wiedzy i kompetencji związanych z poszczególnymi obszarami uczenia się.

Efekty uczenia się AEC mają strukturę pozwalającą wyartykułować realizację efektów wynikających z trzech głównych cykli kształcenia:

- 1. cykl - licencjacki
- 2. cykl - magisterski
- 3. cykl - doktorancki⁷

Efekty uczenia się dla każdego z tych trzech cykli kształcenia są zaprezentowane w oddzielnych tabelach. Każdy efekt uczenia się jest identyfikowany przez kod, na przykład: „2.B.8”, który powinien być interpretowany w sposób następujący:

- pierwszy numer identyfikuje odnośny cykl kształcenia (1 dla studiów licencjackich, 2 dla studiów magisterskich, 3 dla studiów doktoranckich);
- litera odnosi się do typu efektu kształcenia (A dla efektów praktycznych, B dla efektów teoretycznych, C dla efektów generycznych – kompetencji społecznych);
- ostatni numer jest numerem referencyjnym.

W ten sposób przykład „2.B.8” odnosi się do teoretycznego efektu uczenia się w drugim cyklu kształcenia. Należy zauważyć, że nie ma żadnej ukrytej hierarchii wśród Efektów uczenia się AEC; ostatni numer w każdym kodzie jest tylko numerem referencyjnym użytym w celu ułatwienia odnoszenia się do poszczególnych efektów. Numerowanie nie sugeruje żadnego wartościowania danego efektu.

1.5 W jaki sposób Efekty uczenia się AEC odnoszą się do wersji muzycznej Opisów dublińskich (Polifonia Dublin Descriptors)?

Efekty uczenia się AEC i wersja muzyczna Opisów dublińskich (Polifonia Dublin Descriptors) tworzą wspólnie Europejską Sektorową Ramę Kwalifikacji dla wyższego szkolnictwa muzycznego, do której instytucje mogą odnosić swoje programy studiów.

Wersja muzyczna Opisów dublińskich dostarcza ogólnych opisów typowych osiągnięć studentów, którzy uzyskują kwalifikacje po ukończeniu swoich studiów 1., 2. i 3. stopnia. Wersja muzyczna Opisów dublińskich może ponadto pomagać instytucjom wyższego szkolnictwa muzycznego w porównywaniu swoich programów z innymi programami istniejącymi w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego.

Pierwsza wersja Efektów uczenia się AEC była tworzona odnosząc się do wersji muzycznej Opisów dublińskich i obecne, uaktualnione w 2017 roku Efekty uczenia się AEC, w dalszym ciągu są blisko z nią związane. Wersję muzyczną Opisów dublińskich, jak również więcej informacji o jej powiązaniach z Efektami uczenia się AEC można znaleźć w dokumencie *Punkty odniesienia dla*

⁷ Te trzy cykle kształcenia odnoszą się do 6., 7. i 8. poziomu Europejskiej Ramy Kwalifikacji.

2. Efekty uczenia się AEC 2017

2.1 Efekty uczenia się AEC: I stopień

Oczekuje się, że po ukończeniu studiów I stopnia (odpowiednio do swojej dyscypliny i specjalności) student potrafi:⁹

A. PRAKTYCZNE EFEKTY UCZENIA SIĘ oparte na umiejętnościach	B. TEORETYCZNE EFEKTY UCZENIA SIĘ oparte na wiedzy	C. KOMPETENCJE SPOŁECZNE Generic outcomes
1.A.1 Demonstrować umiejętność realizowania, odtwarzania, tworzenia, aranżowania i/lub „produkowania” muzyki w obszarze swej dyscypliny albo specjalności dla celów praktycznych i w różnorodnych składach wykonawczych 1.A.2 Demonstrować efektywne i profesjonalnie właściwe techniki studiowania i ćwiczenia 1.A.3 Demonstrować odpowiednie umiejętności warsztatowe niezbędne do realizacji zróżnicowanego repertuaru, stylów itp. 1.A.4 Rozpoznawać, interpretować, aranżować, realizować i/albo zapamiętywać tekst muzyczny (znaki, symbole i struktury) słuchowo lub poprzez notację muzyczną 1.A.5 Angażować się w zespołach i innych formach współpracy, wykraczających również poza dyscyplinę muzyczną 1.A.6 Demonstrować biegłość improwizacyjną, przekształcając, kształtując i/albo tworząc muzykę w sposób, który odbiega od zapisu muzycznego 1.A.7 Identyfikować kluczowe problemy dotyczące swojej artystycznej działalności i umieć poprzez auto-refleksję je rozwiązywać 1.A.8 Badać, oceniać, odnosić się do istniejących praktyk badawczych, naukowych i wykonawczych i rzucać im wyzwania 1.A.9 Posługiwać się prawidłowo formami werbalnymi, cyfrowymi i praktycznymi do rozpowszechniania informacji o muzyce 1.A.10 Przekazywać informacje, idee, problemy	1.B.1 Demonstrować wiedzę dotyczącą praktyk wykonawczych, języków, form, materiałów, technologii i technik w muzyce, odnoszących się do dyscypliny i związanych z nimi tekstów, źródeł i koncepcji 1.B.2 Prezentować głęboką wiedzę dotyczącą teoretycznych i historycznych kontekstów, odnosząc się do różnorodności muzycznych stylów i związanych z nimi tradycji wykonawczych 1.B.3 Operować wszechstronną wiedzą dotyczącą reprezentatywnego repertuaru w obszarze swych muzycznych studiów, prezentując zdolność do tworzenia i dostarczania spójnych muzycznie koncepcji i interpretacji¹⁰ 1.B.4 Opierając się na wiedzy i doświadczeniu zdobytym na bazie poznanego repertuaru i stylów, odkrywać i penetrować nowe pozycje repertuarowe i style 1.B.5 tożsame z 1.B.1 1.B.6 Rozpoznawać, przyswajać i reagować na fundamentalne wzorce i procesy leżące u podstaw improwizacji oraz przekształcać muzyczny materiał słuchowo i/albo w formie pisemnej 1.B.7 Zrozumieć sposoby, za pomocą których muzycy poprzez twórcze, krytyczne i refleksyjne myślenie i działania praktyczne mogą rozwijać, badać i oceniać idee, koncepcje i procesy 1.B.8 Prezentować wiedzę i zdolności zbierania i wykorzystywania określonych informacji dostępnych w bibliotekach, repozytoriach internetowych, muzeach, galeriach i innych odnośnych źródłach	1.C.1 Demonstrować metodyczne umiejętności analizowania i przetwarzania oraz zdolność do konsekwentnego i niezależnego ich rozwijania 1.C.2 Podejmować samodzielne działania w procesie przygotowywania się do ustawicznego samokształcenia (life-long learning) i rozwijania swojej kariery poprzez umiejętności automotywacji i samodzielnego zarządzania 1.C.3 Demonstrować pozytywne i pragmatyczne podejście do rozwiązywania problemów 1.C.4 W sposób konstruktywny wykazać się umiejętnościami reagowania, współpracy, opiniowania oraz priorytetyzowania spójności w opiniach w stosunku do głosów jednostkowych 1.C.5 Wykazać elastyczność, zdolność do natychmiastowego syntetyzowania wiedzy oraz sugerować alternatywne rozwiązania 1.C.6 Rozpoznawać nowe okoliczności i zachodzące w nich związki oraz być zdolnym do szybkiego zaadaptowania uprzednio nabytych umiejętności 1.C.7 Rozwijać, badać i oceniać idee, koncepcje i procesy poprzez twórcze, krytyczne i refleksyjne myślenie i działania praktyczne 1.C.8 Reagować w sposób trafny i twórczy na idee i bodźce innych osób, prezentując zdolność do przyswajania i odpowiadania na werbalne i/lub pisemne informacje zwrotne 1.C.9 Prezentować zdolność do użycia

⁸ Publikacja Punkty odniesienia dla projektowania i dostarczania programów kształcenia w muzyce (Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Music) jest dostępna w sekcji Publikacje na stronie internetowej AEC (www.aec-music.eu/publications)

⁹ Studenci powinni być świadomi wzajemnych relacji i zależności między poszczególnymi efektami uczenia się.

¹⁰ W tym kontekście słowo „repertuar” powinien być rozumiany jako zawierający oryginalny utwór albo „produkt” stworzony przez indywidualnego kompozytora, wykonawcę albo zespół.

i rozwiązania poprzez różnorakie prezentacje medialne i inne formy przekazu profesjonalnym i nieprofesjonalnym odbiorcom 1.A.11 Wykorzystywać odpowiednie technologie cyfrowe do tworzenia, zapisywania, produkowania i rozpowszechniania materiałów muzycznych 1.A.12 Wykazać się umiejętnościami dotyczącymi używania współczesnych mediów w celach promocji i rozpowszechniania 1.A.13 Demonstrować szeroki wachlarz umiejętności komunikacyjnych, prezentacyjnych i menadżerskich związanych z wystąpieniami publicznymi 1.A.14 Identyfikować i właściwie reagować na różnorodność obszarów, środowisk i kontekstów wykonawczych 1.A.15 Rozpoznać, przeanalizować i rozwijać swoje sposoby uczenia się, umiejętności i strategię rozwoju 1.A.16 Prowadzić i/albo wspierać procesy uczenia się i procesy twórcze u innych osób, tworząc odpowiednie ku temu warunki 1.A.17 Angażować się profesjonalnie w działania środowisk różnego typu odbiorców i/albo grupy uczestników tychże działań 1.A.18 Być świadomie i aktywnie zaangażowanym w kwestie mające wpływ na osobiste (fizyczne i psychiczne) zdrowie i dobrą atmosferę wśród muzyków 1.A.19 Rozwijać artystyczne koncepcje i projekty oraz zdolność do ich profesjonalnej prezentacji potencjalnym klientom i odbiorcom	1.B.9 Identyfikować strategie potrzebne do interpretowania, komunikowania i prezentowania idei, problemów i tez, używając środków odpowiednich dla danego środowiska odbiorców 1.B.10 Prezentować wiedzę dotyczącą sposobów, w których technologia może być użyta w tworzeniu, rozpowszechnianiu i wykonywaniu muzyki 1.B.11 Demonstrować wiedzę na temat stosownych teorii komunikowania się i ich zastosowań 1.B.12 Identyfikować środowiska zawodowe i konteksty odzwierciedlające w sposób szczególnie rolę muzyka we współczesnym społeczeństwie 1.B.13 Uświadomić sobie wymagania dotyczące posiadanych umiejętności, stawiane przez lokalne, krajowe i międzynarodowe rynki pracy 1.B.14 Prezentować wiedzę dotyczącą kluczowych finansowych, biznesowych i prawnych aspektów zawodu muzyka 1.B.15 Prezentować znajomość koncepcji i praktyk pedagogicznych, zwłaszcza strategię motywującą i ułatwiającą muzyczną twórczość i procesy uczenia się 1.B.16 Demonstrować znajomość prawnych i etycznych ram odnoszących się do praw własności intelektualnej, a także zdolność podjęcia właściwych kroków mających na celu ochronę innowacyjnych rozwiązań	i zastosowania różnego typu technologii w tworzeniu muzyki, w tym promocji swego profesjonalnego profilu 1.C.10 Jako odpowiedzialna, godna zaufania i spójna osobowość przekazywać informacje w sposób efektywny, przedstawiać działania w sposób dostępny przy pomocy różnych technik informacyjnych i innych sposobów prezentacji 1.C.11 Wykorzystywać swoją wyobraźnię, intuicję i emocjonalność, myśleć i pracować twórczo, elastycznie i z możliwością dostosowania się do zaistniałej sytuacji 1.C.12 Rozpoznawać i reagować na społeczne, kulturalne i etyczne problemy oraz odnosić praktyczną wiedzę do lokalnych, narodowych i międzynarodowych perspektyw 1.C.13 Współpracować z osobami (jednostkami) i zespołami, prezentując otwartość na różne poglądy i punkty widzenia oraz posiadać umiejętności pracy w zespole, negocjacji, przewodzenia, rozwijania i organizowania projektów (jeśli dotyczy) 1.C.14 Rozpoznawać i reagować na potrzeby innych w szerokim zakresie kontekstów 1.C.15 Rozpoznawać fizjologiczne i psychologiczne uwarunkowania związane z praktyką zawodową i, jeśli dotyczy, być gotowym do zaangażowania się w działania promocyjne inicjatyw związanych ze zdrowiem i dobrym samopoczuciem 1.C.16 Przedstawić długoterminową perspektywę indywidualnego artystycznego rozwoju, demonstrując postawę badawczą poprzez regularne ocenianie i rozwijanie artystycznych i osobistych umiejętności oraz kompetencji w relacji do osobistych celów
---	---	---

2.2 Efekty uczenia się AEC: II stopień

Opierając się na umiejętnościach uzyskanych na I i II stopniu kształcenia oczekuje się, że po ukończeniu studiów II stopnia (odpowiednio do swojej dyscypliny i specjalności) student potrafi:¹¹

A. PRAKTYCZNE EFEKTY UCZENIA SIĘ oparte na umiejętnościach	B. TEORETYCZNE EFEKTY UCZENIA SIĘ oparte na wiedzy	C. KOMPETENCJE SPOŁECZNE Generic outcomes
2.A.1. Realizować, odtwarzać, tworzyć, aranżować i/albo „produkować” muzykę na wysokim profesjonalnym poziomie, wyrażając swoje własne koncepcje artystyczne będące odzwierciedleniem	2.B.1 Demonstrować wysoką znajomość praktyk, języków, stylów, form, materiałów, technologii i technik muzycznych odnoszących się do swojej podstawowej dyscypliny oraz (jeśli dotyczy) odnośnych dyscyplin i związanych z nimi tekstami	2.C.1 Prezentować wyszukane umiejętności krytycznego myślenia i świadomości krytycznej 2.C.2 Demonstrować niezależność we wszelkich aspektach uczenia się, interakcjach

¹¹ Studenci powinni być świadomi wzajemnych relacji i zależności między poszczególnymi efektami uczenia się.

dobrze rozwiniętej muzycznej osobowości 2.A.2 W swojej dyscyplinie albo specjalności wykorzystywać wysokie umiejętności warsztatowe odnoszące się do repertuaru, stylów itp. 2.A.3 Demonstrować szeroki zakres umiejętności i/albo pogłębioną specjalistyczną wiedzę odnoszącą się do własnego obszaru studiów, wykazując biegłość w operowaniu materiałem muzycznym w zakresie różnych stylów muzycznych i/albo indywidualnie ukierunkowane umiejętności w jednym określonym stylu muzycznym 2.A.4 Demonstrować zdolność do tworzenia, realizowania i wyrażania swoich własnych artystycznych koncepcji, odnosząc się jednocześnie krytycznie do swych relatywnie słabszych stron w odniesieniu do sposobów ćwiczenia, czytania tekstu nutowego, umiejętności słuchowych, twórczych i odtwórczych 2.A.5 Odgrywać wiodącą rolę w zespołach i/albo innych kolektywnych działaniach 2.A.6 Demonstrować wysoki poziom biegłości improwizacyjnej 2.A.7 Wykazać się zdolnością rozwijania, badania i oceniania idei, koncepcji i procesów związanych ze swoją dyscypliną, specjalnością, obszarem studiów i działalnością artystyczną 2.A.8 Demonstrować profesjonalizm w obszarze sposobów komunikowania się, odnoszący się do własnej działalności artystycznej oraz możliwości jej prezentowania zarówno profesjonalnym jak i nieprofesjonalnym odbiorcom 2.A.9 Być kompetentnym w zakresie wykorzystania i zastosowania technologii 2.A.10 Być odpowiedzialnym za relacje między kontekstem, publicznością i materiałem muzycznym, prezentując swoje koncepcje w sposób przekonujący w różnorodnych składach wykonawczych 2.A.11 W kontekście środowiska edukacyjnego rozpoznawać i identyfikować indywidualne potrzeby uczących się i prezentować zdolność odpowiedniego różnicowania i dopasowywania działań 2.A.12 Z dużą dozą krytycznej autorefleksji angażować się w działania odnoszące się do własnego stylu uczenia się, własnych umiejętności i strategii	(publikacjami), źródłami i koncepcjami 2.B.2 Prezentować obszerną wiedzę dotyczącą repertuaru¹² w zakresie swego obszaru studiów muzycznych, demonstrując wysoki poziom umiejętności tworzenia i dostarczania spójnych muzycznie interpretacji, dotyczących zarówno dobrze znanego, jak i mniej lub całkiem nieznanego repertuaru 2.B.3 Rozwijać i poszerzać swoją wiedzę dotyczącą teoretycznych i historycznych kontekstów, w których muzyka była wykonywana 2.B.4 Prezentować wiedzę dotyczącą stylów muzycznych oraz głębokie i krytyczne zrozumienie tradycji wykonawczych z nimi związanych 2.B.5 Tworzyć, realizować i prezentować programy, które są spójne i odpowiadające szerokiej gamie odbiorców 2.B.6 Prezentować wyszukaną i ugruntowaną wiedzę dotyczącą wzorców i technik (procesów) improwizacyjnych oraz zdolność ich swobodnego użycia w różnorodnych kontekstach 2.B.7 Wykazać się zrozumieniem szerokiej gamy wyszukanych technik badawczych, umożliwiających aplikację wybranych sposobów rozwijania, określania, badania i ewaluowania idei, koncepcji i procesów dotyczących własnej dyscypliny, specjalności, obszaru studiów i/albo działalności artystycznej 2.B.8 Identyfikować i wykorzystywać odnośną literaturę i/albo inne źródła (jeśli dotyczy), wspierając własne działania i rozwój w zakresie swej dyscypliny, specjalności i/albo obszaru studiów 2.B.9 Identyfikować i wykorzystywać różnorodne zaawansowane badania, studia, techniki komunikowania się i prezentacji, mając na celu realizowanie i rozwijanie w sposób niezależny poszerzonego i/albo pogłębionego projektu artystycznego 2.B.10 Wykorzystywać konkretne technologie umożliwiające tworzenie, rozpowszechnianie i/albo wykonywanie muzyki zgodnie ze swoim obszarem studiów, dyscypliną, specjalnością i/albo działalnością artystyczną 2.B.11 Demonstrować gruntowne zrozumienie teorii pedagogicznych odnoszących się do edukacji muzycznej w różnorodnych edukacyjnych kontekstach	społecznych i identyfikacjach możliwości (opportunity identification) 2.C.3 Przekonywująco i profesjonalnie prezentować szeroki wachlarz umiejętności dotyczących komunikowania się i kompetencji społecznych dopasowanych do kontekstu 2.C.4 Prezentować właściwe umiejętności przywódcze, pracy w zespole, negocjacyjne i/albo koordynacyjne, biorące pod uwagę różnorodność artystycznych kontekstów 2.C.5 Wykazać zdolność integrowania wiedzy pochodzącej z różnych źródeł, kontekstów i perspektyw 2.C.6 Demonstrować niezależne myślenie wspomagane racjonalnym użyciem wiedzy przy podejmowaniu zadań, które mogą być: - szerokie i kompleksowe - realizowane w nowych i nieznanych kontekstach - bazujące na niekompletnych i ograniczonych informacjach 2.C.7 Rozpoznawać wzajemne relacje między teorią i praktyką i stosować tę wiedzę do budowania i wspierania swego artystycznego rozwoju 2.C.8 Wykazać możliwość i gotowość komunikowania wiedzy i idei sposobami innymi niż zapis, prezentacja i/albo inne muzyczne „produkty” (np. nagrania itp.) 2.C.9 Konsekwentnie analizować, badać, wykorzystywać i twórczo odpowiadać na werbalne i/albo pisemne informacje zwrotne, idee i bodźce otrzymywane od innych 2.C.10 Inicjować działania lub projekty i pracować z innymi poprzez interakcję lub współpracę 2.C.11 Przedstawić wyszukane i stosowne umiejętności publicznych prezentacji we wszystkich aspektach swojej działalności 2.C.12 Wykazywać wrażliwość na style uczenia się i potrzeby innych oraz zdolność do motywowania i kreatywności w tym procesie 2.C.13 Angażować się we współpracę z jednostkami i/albo grupami (jeśli dotyczy) zarówno w działaniach własnych, jak i odbywających się w innych kontekstach 2.C.14 Udostępniać informacje profesjonalnym
--	---	---

¹² W tym kontekście słowo „repertuar” powinien być rozumiany jako zawierający oryginalny utwór albo „produkt” stworzony przez indywidualnego kompozytora, wykonawcę albo zespół.

2.A.13 Umieć przekładać wiedzę teoretyczną na praktyczne działania, umożliwiające procesy uczenia się muzyki i kreacji u innych osób 2.A.14 Demonstrować wrażliwość w odniesieniu do przedmiotów swoich badań, z poszanowaniem różnorodności charakterystyk kontekstów i jednostek oraz etycznego wymiaru ich pracy 2.A.15 W relacji do zdefiniowanych przez siebie odnośnych ścieżek i możliwości dalszych działań, rozumieć potrzeby wynikające z danego obszaru zatrudnienia, identyfikując i formułując strategię swojego rozwoju	2.B.12 Biorąc pod uwagę specyfikę danego środowiska zawodowego i związanymi z tym kontekstami, demonstrować gruntowne zrozumienie roli muzyka we współczesnym społeczeństwie, badaniach i możliwości angażowania się	i nieprofesjonalnym muzykom oraz odbiorcom reprezentującym szerokie spektrum społeczeństwa, posiadając świadomość reakcji jednostkowych i/albo grupowych na takie informacje oraz zdolność do właściwego na nie reagowania. 2.C.15 Uzasadnić podjęte decyzje w różnych sytuacjach związanych z działalnością zawodową poprzez skuteczne użycie swych psychologicznych uwarunkowań tworzących dobre samopoczucie u siebie i innych 2.C.16 Demonstrować pozytywne podejście i zaangażowanie związane z ciągłym osobistym i profesjonalnym rozwojem
--	---	---

2.3 Efekty uczenia się AEC: III stopień

Opierając się na umiejętnościach uzyskanych na I i II stopniu kształcenia, po ukończeniu studiów III stopnia (gdzie dotyczy i zgodnie z indywidualną naturą programu kształcenia), oczekuje się, że w dążeniu do nowej wiedzy student będzie umiał pracować samodzielnie i po ukończeniu studiów III stopnia potrafi:¹³

A. PRAKTYCZNE EFEKTY UCZENIA SIĘ oparte na umiejętnościach	B. TEORETYCZNE EFEKTY UCZENIA SIĘ oparte na wiedzy	C. KOMPETENCJE SPOŁECZNE Generic outcomes
3.A.1 Identyfikować i kontekstualizować dynamiczne problemy badawcze w swojej własnej działalności artystycznej albo ich muzycznych odniesieniach, mając na celu poszerzenie ich zrozumienia i tworzenie nowej wiedzy¹⁴ 3.A.2 Podczas rozpoznawania, oceniania i minimalizowania jakiegokolwiek elementu ryzyka i/albo wpływu negatywnych czynników, dostarczać, definiować, planować i kierować projektami i działaniami badawczymi selekcjonując i uzasadniając użycie odpowiednich metodologicznie procesów i środków, w tym ewentualnych możliwości finansowania 3.A.3 Wspierać, współpracować i kierować zespołem, stosując szeroki zakres umiejętności praktycznych i „sieciowych”, ułatwiających komunikację, wpływając na sposoby pracy osób działających w różnych środowiskach 3.A.4 Systematycznie i w sposób krytyczny analizować i oceniać efekty swoich badań, jak również efekty badań innych 3.A.5 Określać (identyfikować) wartość wyników swoich badań w społecznej, kulturalnej, etycznej	3.B.1 Angażować się, rozpoznawać i pomagać w podtrzymywaniu standardów doskonałości w obszarze badań 3.B.2 Poszukiwać, odkrywać, penetrować, dochodzić do, odnajdywać, interpretować, analizować, ewaluować, chronić i komunikować wiedzę pochodzącą z odnośnej literatury i/albo innych istotnych źródeł związanych z obszarem studiów i działalnością artystyczną 3.B.3 Dowieść możliwości zidentyfikowania, wyselekcjonowania i zastosowania właściwych i efektywnych metod badawczych oraz technik ich rozpowszechniania, biorących pod uwagę różnorodność grup docelowych 3.B.4 Używać profesjonalnych standardów w metodach badawczych, biorących pod uwagę etyczne, prawne, dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa implikacje podejmowanych badań, ich narodowy i międzynarodowy kontekst oraz prawa własności intelektualnej osób, które w nich uczestniczą	3.C.1 Stosować profesjonalne standardy w badaniach i ich integralności, odnoszące się i sprzyjające rozwojowi związanych z nimi działań artystycznych 3.C.2 Identyfikować kluczowe problemy w swoim obszarze studiów, rozpatrywać je w sposób krytyczny i dostarczać innowacyjnych rozwiązań 3.C.3 Angażować się w szerszym środowisku badaczy, praktyków i twórców, reagować na ich idee i być otwartym na przyjmowanie krytyki dotyczącej swej własnej pracy 3.C.4 Ugruntować i podtrzymywać wzajemne relacje z rówieśnikami, starszymi kolegami, studentami, artystycznymi współpracownikami i innymi interesariuszami, będąc jednocześnie wrażliwym na panującą tam równość, różnorodność i kontekst kulturowy 3.C.5 Uczestniczyć w istotnych badaniach (research with impact) i komunikować rezultaty swoich badań profesjonalnym i nieprofesjonalnym odbiorcom, umożliwiając ich powszechne zrozumienie i/albo szerszy, z punktu

¹³ Studenci powinni być świadomi wzajemnych relacji i zależności między poszczególnymi efektami uczenia się.

¹⁴ To znaczy rezultaty badań mogą być publikowane w dowolnej formie publicznego rozpowszechniania, prezentację, wykonanie albo wystawę (pokaz)

i ekonomicznej terminologii 3.A.6 W sposób oryginalny wykazać możliwość uczestnictwa w realizacji, tworzeniu, odtwarzaniu, aranżowaniu i/albo „produkowaniu” muzyki w obszarze swojej muzycznej działalności/praktyki 3.A.7 Rozważyć wpływ swych badań na odbiorców rekrutujących się z różnorodnych środowisk i ułatwiać dostęp do nich dla profesjonalnych jak i nieprofesjonalnych odbiorców 3.A.8 Szukać sposobów wykorzystywania i dalszego rozwijania wiedzy pochodzącej ze swoich badań		widzenia artystycznego, odbiór 3.C.6 Podchodzić do zadań badawczych z entuzjazmem, wytrwałością i uczciwością, tworząc strategie mające na celu wykorzystanie swoich potencjalnych możliwości
--	--	---

3. Dlaczego zachęca się instytucje do używania Efektów uczenia się AEC?

Przede wszystkim Efekty uczenia się AEC zostały zaprojektowane w celu stymulowania refleksji, innowacyjności i kreatywności w ramach przeglądów programów kształcenia i ich rozwoju w sektorze wyższego szkolnictwa muzycznego, jak również zachęcenia indywidualnych instytucji – i związanych z nimi agencji zapewnienia jakości i ministerstw – do rozpoznawania i stosowania dobrych i pionierskich praktyk w procesach rozwijania i dostarczania wiedzy w systemach narodowych. Efekty uczenia się AEC, jeśli zostałyby przyjęte jako kluczowe narzędzie doskonalenia programu kształcenia, mogą:

- pomóc w dialogu pomiędzy studentami, nauczycielami, kadrą kierowniczą instytucji i pracodawcami;
- stymulować nowe podejścia do dostarczania, wspierania i oceniania procesów uczenia się;
- ułatwiać tworzenie nowych umów partnerskich i stowarzyszeń pomiędzy instytucjami wyższego szkolnictwa muzycznego i pracodawcami;
- zapewnić, by zachodzące zmiany w obszarach dotyczących studiów, społeczeństwa i przemysłu muzycznego, były brane pod uwagę w momencie projektowania programów edukacyjnych.

Co ważne, instytucje oferujące programy studiów w wyższym szkolnictwie muzycznym są zachęcane do korzystania z Efektów uczenia się AEC, gdyż ich zadaniem jest również wspieranie sektora muzycznego w procesie implementacji reform Procesu bolońskiego. Innym ich zadaniem jest zapewnienie wspólnego stanowiska w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego w sprawach dotyczących osiągnięć absolwentów na danym poziomie edukacji. Do tej pory, na poziomie krajowym, ministerstwa i agencje zapewnienia jakości zawsze podchodziły do tworzenia ram zarządzania jakością wyższej edukacji z perspektywy generycznej. W związku z tym instytucje działające w sektorze wyższego szkolnictwa muzycznego mogą czasami mieć trudności z interpretacją lub wdrażaniem tych generycznych podejść i istnieje coraz większe prawdopodobieństwo, że różne

systemy krajowe - gdy interpretują je na bardziej specjalistycznym poziomie i zgodnie z indywidualnymi narodowymi tradycjami wyższego szkolnictwa muzycznego - mogą niepotrzebnie okazać się daleko bardziej zróżnicowane niż jest to konieczne i rzeczywiście potrzebne. Takie różnice mogą szybko zahamować (międzynarodową) mobilność studentów – czy to podczas trwania indywidualnych studiów na danym cyklu kształcenia, czy pomiędzy cyklami lub po wejściu na rynek pracy – i w ten sposób uniemożliwić albo przynajmniej ograniczyć możliwości przyszłej kariery zarówno studentom jak i instytucjom. Można tego uniknąć, odnosząc się (w momencie tworzenia instytucjonalnych albo programowych efektów uczenia się) bezpośrednio do wspólnych europejskich Efektów uczenia się AEC (ukierunkowanych na sektor muzyczny).

Należy wspomnieć, że Efekty uczenia się AEC nie są narzędziem uniwersalnym („one size fits all”): ochrona i zabezpieczenie autonomii i różnorodności indywidualnych instytucji były kluczowymi zasadami projektu *Tuning*; jednocześnie niezależność kadry akademickiej, nauczycieli i innych ekspertów kierujących pracami związanymi z rozwojem i dostarczaniem programów kształcenia w instytucjach członkowskich AEC i uczestniczących w procesach doskonalenia jakości i przeglądach na lokalnym, narodowym i międzynarodowym poziomie, stanowi warunek nieodzowny w dążeniu do doskonałości. Instytucje wyższego szkolnictwa muzycznego utrzymują w mocy zasady wspólnych i znamienitych wartości i standardów mających swoje źródło w projekcie *Tuning*, ale również słusznie twierdzą, że mają prawo do umożliwienia im określania co jest dla nich ważne w świetle ich unikalnych narodowych i instytucjonalnych perspektyw, ich misji, wizji i zaistniałego kontekstu.

Pomocna dla instytucji wyższego szkolnictwa muzycznego jest możliwość ocenienia za pomocą efektów uczenia się (wyartykułowanych dla danego programu studiów), czy w ramach procesów zapewniania jakości osiągają one swoje benchmarkowe cele i czy dostarczają transparentności w ich eksponowaniu. Efekty uczenia się AEC mają na celu dostarczenie ramy, która pomoże instytucjom w sektorze wyższego szkolnictwa muzycznego w urzeczywistnieniu tych aspiracji.

Kończąc, instytucje powinny być świadome, że uaktualnienie Efektów uczenia się AEC miało miejsce w pełnej synergii z innymi kierunkami prac AEC, mającymi na celu wspomaganie i wzmocnienie europejskiego sektora wyższego szkolnictwa muzycznego:

- Efekty uczenia się AEC zostały opracowane po konsultacjach z szerokim gremium interesariuszy spośród członków AEC i organizacji partnerskich i jako takie są zaprojektowane w kontekście interesów różnych grup roboczych AEC, instytucji członkowskich i partnerskich;
- Efekty uczenia się AEC posiadają szczególne odniesienie i możliwości zastosowania w instytucjach rozważających możliwość skorzystania z usług przeglądu i akredytacji, oferowanych przez organizację partnerską AEC - *MusiQuE (Music Quality Enhancement)*. *MusiQuE* jest niezależnym zewnętrznym ciałem ewaluacyjnym, ukierunkowanym na pomoc instytucjom wyższego szkolnictwa muzycznego w ich dążeniach do wzmocnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Europie i poza nią.
- dzięki *MusiQuE* sektor wyższego szkolnictwa muzycznego posiada swoje własne Standardy dla instytucjonalnego, programowego i „wspólno-programowego” (joint programme) przeglądu, które jednoznacznie odnoszą się do Efektów uczenia się AEC.¹⁵

¹⁵ Więcej informacji o przeglądowych i akredytacyjnych usługach *MusiQuE* i *Standardach dla instytucjonalnego, programowego i wspólno-programowego (joint programme) przeglądu (Standards for Institutional Review, Programme Review and Joint Programme Review)* można znaleźć na stronie internetowej *MusiQuE* (www.musique-ge.eu)

- uaktualnienie Efektów uczenia się AEC odnoszących się do wyższego szkolnictwa muzycznego jest znaczącym wsparciem dla sektora muzycznego, istotnym również dla obszarów spoza wyższego szkolnictwa muzycznego.

4. W jaki sposób instytucje mogą korzystać z Efektów uczenia się AEC w procesie tworzenia efektów uczenia się dla poszczególnych programów?

Tworzenie programowych efektów uczenia się jest procesem wymagającym zaangażowania, do którego w krajach należących do Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego można podchodzić w różnorodny i twórczy sposób. Podręcznik AEC z 2007 roku *Curriculum Design and Development in Higher Music Education* dostarcza użytecznej ramy dla instytucjonalnych rozważań w momencie podjęcia prac związanych z projektowaniem programu kształcenia, w tym tworzenia właściwych efektów uczenia się¹⁶. Opierając się na zasadach przedstawionych w niniejszym podręczniku, w procesie tworzenia programowych efektów kształcenia następujące punkty powinny być w sposób szczególny brane pod uwagę:

- **Efekty uczenia się AEC mogą być użyte jako źródło inspiracji podczas tworzenie programowych efektów uczenia się:** ponieważ każda indywidualna instytucja posiada własną unikalną tożsamość, Efekty uczenia się AEC nie są zaprojektowane aby być zaadaptowane w całości w jakimkolwiek poszczególnym programie albo być bezpośrednio w nim skopiowane („copy-pasted”). Nie powinny być w żaden sposób rozumiane jako wyłącznie ukierunkowane na spełnienie oczekiwań dotyczących takiego zestawu efektów, ale raczej być użyte jako źródło inspiracji, jako przykłady wspierania i prowadzenia dialogu dotyczącego zawartości programów poszczególnych instytucji. Ten dialog powinien dotyczyć wszystkich interesariuszy (studentów, nauczycieli, kadry kierowniczej i pracodawców).
- **Efekty uczenia się AEC prezentują ogólny zestaw umiejętności i kompetencji odnoszących się do wyższego szkolnictwa muzycznego:** Efekty uczenia się AEC odnoszą się do różnych obszarów kształcenia: ekspresji artystycznej, repertuaru, ćwiczeń (prób, czytania tekstów muzycznych, umiejętności słuchowych twórczych i odtwórczych), gry zespołowej, improwizacji, badań artystycznych, werbalnej i pisemnej komunikacji, technologii, publicznych prezentacji, roli muzyków w społeczeństwie, uczenia się i nauczania, samozarządzania (czasami nazywanego przedsiębiorczością). Te obszary nie są jednakże specjalnie zatytułowane ani oznaczone w Efektach uczenia się AEC w celu uniknięcia z góry przyjętych (tendencyjnych) założeń o ich znaczeniu albo względnej wartości w określonych kontekstach programu. Zamiast tego Efekty uczenia się AEC powinny być odbierane jako ogólny zestaw umiejętności i kompetencji, w obrębie których każdy efekt uczenia się może być w większym lub mniejszym zakresie potencjalnie adresowany. Należy

¹⁶ Podręcznik *The Curriculum Design and development in Higher Music Education* jest dostępny w sekcji *Publikacje* na stronie internetowej AEC (www.aec-music.eu/publications)

zauważyć, że nie ma obligatoryjnych efektów uczenia się: każda instytucja musi stworzyć i uzgodnić swój własny zestaw efektów uczenia się dla każdego danego programu. Nie oczekuje się, że każdy zestaw powinien lub mógłby zastosować wszystkie efekty wyartykułowane w Efektach uczenia się AEC. Jednak w równym stopniu zachęca się instytucje używające Efektów uczenia się AEC w przeglądach, projektowaniu i/albo procesach doskonalenia jakości programów kształcenia do wykorzystania wszystkich zawartych tam efektów. Działając w ten sposób zapewnią, że nie tylko dążenia wszystkich grup interesariuszy będą brane pod uwagę, ale również indywidualne instytucje będą mogły eksplorować twórcze rozwiązania w stosunku do bardziej wymagających i/albo nowych obszarów kompetencji w procesie tworzenia programów kształcenia.

- **Efekty uczenia się AEC są narzędziem do stworzenia programowych efektów uczenia się adresowanych do specyficznych profili studiów:** Efekty uczenia się AEC są adresowane do kompetencji zawartych w większości programów w wyższym szkolnictwie muzycznym; w obrębie szeroko zdefiniowanej dyscypliny muzyki nie mają na celu różnicowania albo wyrażania w sposób szczegółowy efektów powiązanych z konkretnymi specjalizacjami w ramach programu. W związku z tym instytucje powinny rozwijać swoje własne, bardziej szczegółowe efekty uczenia się dla specjalistycznych programów studiów¹⁷.
- **Efekty uczenia się powinny odzwierciedlać instytucjonalną wizję:** spójność pomiędzy instytucjonalną wizją i misją, programem kształcenia i jego celami jest niezbędną podstawą przy pracach nad stworzeniem efektów uczenia się, które - bądź zaprojektowane dla całego programu, bądź dla specyficznego elementu programu - powinny odzwierciedlać instytucjonalny kontekst, priorytety i strategię.
- **Efekty uczenia się powinny być czytelnie wyrażane i przekazywane:** użycie jasnego i prostego języka w wyrażaniu efektów uczenia się pomaga przy ich przekazywaniu i zrozumieniu, z korzyścią dla wszystkich grup interesariuszy związanych lub uczestniczących w programie studiów. Ponadto jest rzeczą oczywistą, że czytelne i dobrze przekazywane efekty uczenia się pozwalają na większą transparentność w tworzeniu kryteriów oceny i zasad rekrutacji studentów.
- **Efekty uczenia się AEC wykorzystują szeroką definicję „przedsiębiorczości”:** podstawą Efektów uczenia się AEC jest pojmowanie przedsiębiorczości jako kluczowej kompetencji - zgodnie z definicją modelu konceptualnego *EntreComp* (Ramy kompetencji dla przedsiębiorczości) Komisji Europejskiej: „Przedsiębiorczość jest wtedy, gdy wykorzystujesz szanse i pomysły i przekształcasz je w wartość dla innych. Wartość, która została stworzona, może być finansowa, kulturalna albo społeczna”¹⁸. Przedsiębiorczość jest w związku z tym rozumiana nie tylko jako zestaw „hard skills” – kompetencji twardych, takich jak planowanie biznesowe i marketingowe, ale również jako umiejętność rozwijania twórczych i celowych

¹⁷ W wypadku specjalistycznych programów dla pedagogiki muzycznej istnieje pewna liczba zredagowanych efektów uczenia się, które mogą służyć jako inspiracja w pracy zespołów programowych i jednocześnie uzupełnienie Efektów uczenia się AEC; efekty te można znaleźć w zestawie efektów uczenia się dla nauczycieli muzyki w szkołach, który został opracowany w ramach projektu *Music Education Network*. Jest on dostępny na www.menet.info. Podobnie zestaw efektów uczenia się dla nauczycieli wokalistyki i instrumentalistyki został opracowany przez grupę roboczą Polifonia – INVITE (*Polifonia Working Group INVITE*) - międzynarodową sieć *Network for Vocal and Instrumental Teacher Education* - w 2010 roku. Podręcznik *Instrumental and Vocal Teacher Education: European perspectives* jest dostępny w sekcji *Publikacje* na stronie internetowej AEC (www.aec-music.eu/publications)

¹⁸ Źródło: www.ec.europa.eu/jrc/en/entrecomp

pomysłów, wiary w czyjeś umiejętności, oraz innych „soft skills” - kompetencji miękkich, blisko związanych z działalnością artystyczną. Z tego powodu „przedsiębiorczość” jest integralnym aspektem wielu Efektów uczenia się AEC¹⁹.

The Learning Outcomes Working Group (2015-2017)

Claire Mera-Nelson (Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance, London, United Kingdom)

Ankna Arockiam (Royal Conservatoire of Scotland, Glasgow, United Kingdom)

Anita Debaere (Pearle*, Performing Arts Employers Association League Europe, Brussels, Belgium)

Ingrid Maria Hanken (Norwegian Academy of Music, Oslo, Norway)

Jacques Moreau (CEFEDM Rhône-Alpes, Lyon, France)

Ester Tomasi-Fumics (Universität für Music und darstellende Kunst Wien, Austria)

Angelo Valori (Conservatorio Luisa D’Annunzio, Pescara, Italy)

Jef Cox (AEC Office, Brussels, Belgium)

Colophon

Sierpień 2017

Projekt: Taluut

Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC)

Avenue des Celtes / Keltenlaan 20

1040 Etterbeek, Brussels, Belgium

e-mail: info@aec-music.eu

aec-music.eu

tel: + 32 27371670

¹⁹ Prace grupy roboczej Polifonia (*Polifonia Working Group*) dotyczące przedsiębiorczości dostarczają dalszych przydatnych informacji dla tworzenia efektów uczenia się w tym obszarze. Więcej informacji na temat muzycznej przedsiębiorczości jest dostępnych na: www.aec-music.eu/musicalentrepreneurship.

